

heeft de grootste waarschijnlijkheid, hoewel nauwelijks een verklaring gegeven kan worden voor het verdwijnen van *paal* in het oosten van Noord-Brabant. Verdringing door *post* (vgl. *snijpost* bij kaart 18 sub D en *kappost* hierboven onder C D) komt voor het snijpaard en de heulbank nauwelijks in aanmerking, omdat dit woord overwegend een recht-opstaand blok benaamt en niet een horizontaal liggend. Mag men trouwens niet geloven, dat *post* allang ingang gevonden had toen het paalmes nog bekend moest worden? Als paal rechtstreeks door bank zou zijn verdrongen, blijft het op zijn minst hoogst merkwaardig dat niet één relict valt aan te wijzen. Anderzijds blijkt bij kaart 22 sub F, dat bank de opvolger is van blok, zodat paal alleen door blok zou kunnen zijn verdrongen. Men vraagt zich echter af, waarom. Blok is ongetwijfeld ouder dan paal en het is moeilijk een oorzaak te vinden die het plots nieuwe levenskracht zou hebben gegeven.

De enige verklaring die overblijft is de opkomst uit het zuidwesten van het woord *snijpaard*. Dit woord zal zich verbreid hebben in een gebied waar -paal niet al te sterk stond, getuige de talrijke blok-namen ook in het paalmes-gebied. Dat paalmes zo'n grote vlucht kon nemen, lijkt mij veroorzaakt door een zekere willekeur van het taalorganisme. Men moet wel aannemen dat de frekwentie van *paalmes* in geen redelijke verhouding staat tot de eenmaal zeker ook in het oosten van Noord-Brabant bestaan hebbende woorden als *snijpaal* en *klompenpaal*.

22. *Heulbank*

A

De herkomst van het materiaal is op de kaart Heulbank zelf aangegeven. In aanvulling daarop zij gezegd, dat ook alle gegevens van *Vaktaal* werden ingetekend.

B

Het zakelijke verschijnsel dat we heulbank noemen, hoe karakteristiek het ook mag zijn, is niet eenvoudig te omschrijven. Niet omdat het moeilijk zou zijn er afbeeldingen van te geven, maar omdat het twijfelachtig is wat nu voor de klompenmakers zelf geldt als typisch voor de werkbank. Hoe moeilijk dat te bepalen is blijkt als men de namen ziet die in sommige streken van het land worden gegeven niet alleen aan de heulbank maar ook aan banken die men in een heel andere groep zou willen onderbrengen. In het tweede hoofdstuk hebben we al gesproken over de structuur van zakelijke verschijnselen zoals die kan worden